

deSingel

Internationale Kunstcampus

THEATER

RODE ZAAL

GROTE PODIA

**IVO VAN HOVE
& TONEELGROEP AMSTERDAM
DE VREK** van Molière

DO 20, VR 21, ZA 22 OKT 2011 20 uur

 fotograferen is absoluut verboden tijdens voorstellingen, concerten en tentoonstellingen, dat geldt ook voor het maken van film-, video- of geluidsopnamen
 gelieve uw GSM uit te schakelen de inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be, selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze **Grand café deSingel** open alle dagen 9 > 24 uur informatie en reserveren +32 (0)3 237 71 00 www.grandcafedesingel.be

regie **Ivo van Hove** met **Isis Cabolet, Fred Goessens, Marieke Heebink, Hans Kesting, Alwin Pulinckx, Eelco Smits, Leon Voorberg, Hélène Devos**
dramaturgie **Bart Van den Eynde, Peter van Kraaij** vertaling **Gerardjan Rijnders**
scenografie / licht **Jan Versweyveld** kostuums **Wojciech Dziedzic** muziek
Roeland Fernhout, Marc Meulemans

ROLVERDELING

Hans Kesting Harpagon
Eelco Smits Cléante, Harpagons zoon
Hélène Devos Elise, Harpagons dochter
Isis Cabolet Mariane
Fred Goessens Jacques
Marieke Heebink Frosine
Alwin Pulinckx Valère
Leon Voorberg La Flèche

assistentie regie **Remi Beelprez** assistentie scenografie **Roel van Berckelaer, Pieter Angeneind** (stage) hoofd techniek & productie **Götz Schwörer**
productieleiding **Annetje van Dijk, Niels Brouwer** (stage) techniek **Joost van Hilten, Daan van Oene** (1ste inspiciënten), **Lennart Bakker, Sanne de Boer, Wouter Breepoel, Sander van Elteren, Karl Klomp, Timo Merkies, Erwin Sterk, Ruud de Vos, Theunis Zijlstra** kostuumatelier **Faridah Bouhbouh, Jacolien Honders** (kleedster), **Wim van Vliet** (hoofd) kap & grime **David Verswijveren** decor uitgevoerd door **Kloosterboer decor bv** castingadviezen
Hans Kemna

www.tga.nl

duur van de voorstelling **1 uur 45 minuten** (geen pauze)
Inleiding **Mirjam Midderham** (dramaturge) bij elke voorstelling telkens om 19:15 uur / Rode Foyer

De scrupuleuze vader Harpagon regeert zijn gezin, waarin alle warmte ontbreekt, met ijzeren hand. Zijn levensdevies is er één uit de bedrijfswereld: winnen en het vrijwaren van het familiekapitaal. Geld is het enige wat Harpagon bindt met zijn zoon Cléante en zijn dochter Élise. Wanneer Harpagon de huwelijkskandidate van zijn eigen zoon wil trouwen uit louter materiële overwegingen, ontstaat er een koningsdrama waarin vader en zoon als rivalen tegenover elkaar komen te staan.

'De Vrek' is voor Ivo van Hove geen komedie over een fatale karakterstoornis, maar de diagnose van een op geld gebaseerde samenleving waarvan de mechanismen doorsijpelen tot in de persoonlijke en familiale levenssfeer. Nergens is de afwezigheid van de moeder zo sterk voelbaar als in de scènes waarin Harpagon zijn kinderen tot in hun kamers gadeslaat. Hij wil hen kost wat kost aan hem binden, bij gebrek aan echte intimiteit. Controle heeft het wederzijdse vertrouwen verdrongen, consumptie en geld hebben liefde en tederheid uitgevaagd. Van Hove leest een grote diversiteit aan stijlen en genres in 'De Vrek': van komedie en koningsdrama tussen vader en zoon, naar liefdesdrama à la Bergman tussen Mariane en Cléante, tot suïcidale scènes die zo uit het werk van Sarah Kane lijken te komen. Het is die verscheidenheid die hij als uitgangspunt in zijn regie heeft gebruikt: vol stijlbreuken, tempowisselingen en botsende klimaten.

DE BASIS IS DE TEKST GESPREK MET REGISSEUR IVO VAN HOVE

'De Vrek' is in feite heel simpel: centraal staat een grijsaard met een schriële baard, die met zijn cassette over het toneel loopt, in paniek zijn geld verstoppt, zijn kinderen onderdrukt en op het eind vereenzaamd achterblijft. De kinderen zijn aardig en sympathiek en er slechts op uit zo vlug mogelijk te trouwen. Wat interesseert je in 'De Vrek'?

Niets van dat alles. Maar iets anders. Ik vind dat als je dergelijk stuk ensceneert, je altijd moet proberen om vanaf de basis opnieuw te beginnen. Je moet nauwgezet lezen wat in de tekst staat. Uiteraard lees je vandaag iets anders dan in de 17de eeuw. Dat is heel normaal. Wij hebben andere dingen beleefd, onze manier van leven wordt gevoed door totaal andere ervaringen. Bij de lectuur van Molières tekst ontdek ik een vader die een levenshouding heeft. Zijn gierigheid is geen karakterfout. Het is een levenshouding. Hij gelooft echt in de morele rechtvaardiging - of op zijn minst in de algemene aanvaarding van zijn handelen - van zijn manier van leven, van zijn voortdurend streven om niet alleen geld te verdienen, maar het te vermeerderen, en het vooral ook in de familie te houden. Hij wil dat zijn kinderen een leven leiden zoals hijzelf. Dus beslist iets positiefs: zijn kinderen moeten het net zo goed hebben als hijzelf.

Het verrassend nieuwe van je werk lijkt me dat je au fond uit de wereld die zich in Molière's stuk aandient, een heel nieuwe wereld ontwikkelt die heel actueel is.

Maar ik wil niet dat het een actualisering genoemd wordt. Voor mij is het geen actualisering. Het is geen oud verhaal in een nieuw kleedje. Voor mij is het een hedendaagse interpretatie van het stuk. We hebben geprobeerd het stuk nauwkeurig te lezen. En dan ontdek je een hele reeks stukken of personages uit andere stukken: 'Scènes uit een huwelijk', een koningsdrama, een stuk van Sarah Kane, Big Daddy en Brick, etc. Uit deze lezing, het uiteenhalen en opnieuw samenvoegen van het stuk, ontwikkelden zich de personages die we nu op het toneel zien. Ik heb niets erbij gefantaseerd. Alles wat je ziet, zit in het stuk vevat. In mijn werk vormt de tekst de basis. Dat is heel belangrijk. Het gaat niet gewoon om een modern toneelbeeld. Ik ben ervan overtuigd dat deze mensen zoals ze in het stuk staan tijdgenoten zijn.

Benader jij de stukken die je enceneert met een omljnd wereld- of maatschappijbeeld?

Over het algemeen niet. Ik ben niet geïnteresseerd in museumtheater, in de nabootsing van een historische speelwijze. Dat is niet mijn ding. Ik probeer altijd de mensen op het toneel tot leven te brengen, waarbij ik ze als mensen van vandaag zie, en wel in hun kern. Dat is ook zo wanneer ik Shakespeare enceneer, of Ibsen. Alleen op die manier kan ik werken. Enkel een nieuwe verpakking maken interesseert me niet.

Ik heb het gevoel dat je met 'De Vrek' nog radicaler met de middelen omgaat dan ik in eerdere enceneringen van jou heb gezien. In het gebruik van videobeelden bijvoorbeeld. Maar ook door de muziek die niet alleen een illustratief middel is, maar op een extreme wijze de vertelling van het verhaal structureert.

In haast al mijn voorstellingen gebruik ik muziek en nieuwe technische hulpmiddelen. Omdat ik nieuwsgierig ben, ontwikkel ik ze ook op een heel verschillende manier, afhankelijk van het stuk. Maar ik wil ze slechts functioneel gebruiken. Ik gebruik in deze voorstelling zendmicro's, video en muziek. De microports zijn nodig omdat je in dit toneelbeeld slechts met behulp ervan kunt spelen. Zonder gaat het niet, alleen al in samenspel met de muziek. De muziek die we gebruiken is natuurlijk ook van betekenis, het is immers hiphopmuziek. Het is een heel gerichte keuze van teksten, die almaar zingen over geld en neuken. Dat is in feite het enige waarover ze gaan. Het is een heel lege wereld. De muziek is uiterst dynamisch, maar inhoudelijk leeg. De muziek in deze voorstelling is voor mij niet zomaar behang, de voorstelling verandert bijna meer in een soort muziektheater.

Heel het leven van de familie Harpagon wordt dan ook overkoepeld door media en muziek. We kijken binnen in een wereld die de mensen

zowat tiranniseert. De ruimte wordt gedomineerd door beeldschermen en monitors, die de aandacht van de toeschouwer opeisen.

Bij 'De Vrek' was het belangrijk de videotechniek op een welbepaalde manier te gebruiken want natuurlijk checken deze mensen om het halfuur hun e-mails en volgen ze hoe de beurs zich ontwikkelt. En de kinderen hebben videospelletjes, bekijken films, of laten die tenminste lopen. De beeldschermen zijn altijd aanwezig, ze maken in dit geval deel uit van het leven van deze familie. Maar wat nog veel belangrijker is: bij elk stuk denk ik erover na hoe de tekst het best of het extreemst geënceneerd kan worden. Ik probeer altijd de enig mogelijke encenering van een stuk te maken. Dat is natuurlijk onmogelijk. Maar ik vind dat het moet geprobeerd worden. Ik vind dat dit de absolute bedoeling moet zijn. Dat is altijd ons uitgangspunt. En dan onderzoeken we welke middelen nodig zijn om dat te bereiken.

Je hebt de genre aanduiding 'komedie' geschrapt. Hoe valt dit te rijmen met het harmonische slot waar Molière op wonderse wijze een familie samenbrengt die jaren geleden door een scheepsramp gescheiden werd?

Molière heeft gezocht hoe hij deze geschiedenis kon beëindigen. Wanneer je dit vandaag enceneert, moet je eveneens naar een slot zoeken. Dat kan geen harmonische, vredige, grote apotheose van het familieleven zijn. En een zuiver ironiserend aanhangsel zou de ganse voorgeschiedenis ontcrachten. Ik denk dat ik samen met de acteurs iets gevonden heb. Het slot van een voorstelling ontwikkel ik altijd pas aan het eind van de repetities. Ik probeer eerst alles op te bouwen, om dan te zien in welke richting we ons bewegen. Harpagon is de hele voorstelling door altijd hard, koud, wreed, verschrikkelijk smerig - en dan zie je, dat hoop ik, dat bij hem altijd een hunkering aanwezig was. We zien een eenzame man, door iedereen verlaten, temidden van een wrede wereld. We beseffen samen met hem dat alles wat hij deed een schreeuw naar liefde was, maar dat hij niet over middelen beschikt om deze hunkering te uiten.

Interview afgenomen door dramaturg Michael Propfe, Schauspielhaus Hamburg, naar aanleiding van Duitse encenering in 2006 (vertaling Frans Redant)

Molière (geboren als **Jean-Baptiste Poquelin**) (Parijs, 15 januari 1622 - aldaar, 17 februari 1673) was een Frans toneelschrijver en acteur die bekendheid verwierf met zijn satirische komedies. Zijn meest bekende werken zijn Dom Juan, Tartuffe en L'Avare (De Vrek).

Biografie

Jean-Baptiste Poquelin was de zoon van een welgestelde behanger-stoffeerder. Hij bezocht het Parijse College de Clermont, waar hij kennis maakte met het werk van Epicurus en Pierre Gassendi. Molière studeerde rechten in Orléans. In 1643 stichtte hij, gedreven door een onweerstaanbare roeping, met de familie Béjart een toneelgezelschap l'illustre Théâtre, en nam de naam Molière aan. Het gezelschap werkte zonder succes. Molière moest wegens schulden enige tijd in de gevangenis doorbrengen. Hij verliet Parijs en reisde met zijn kameraden gedurende een twaalfal jaren door de provincie. Al spoedig begon hij zelf komedies te schrijven.

Op 24 oktober 1658 trad hij voor het eerst op voor Lodewijk de XIV en zijn hele hof in een zaal van het Louvre. De bijval was zo groot, dat Molière's gezelschap de naam Troupe de Monsieur mocht voeren en een zaal van het Petit-Bourbon tot zijn beschikking kreeg. In 1659 opende hij met les Précieuses ridicules een reeks van ongeveer dertig kluchten en blijspelen, die hem de gunst en bescherming van Lodewijk XIV bezorgden en het bij het nageslacht beroemd maakten. In 1662 huwde hij met de zeventienjarige toneelspeelster Armande Béjart. In zijn komedies had Molière kritiek op edelen en geestelijken, die zeer bevoorrecht leefden, op hun sleur, hun blinde aanbidding van gezag, hun minachting van ervaring en waarneming. Hij richtte zijn kritiek ook op medici, schijngeleerden en de overdreven bewonderaars van kunst en wetenschap. Lodewijk XIV kon hem wel waarderen en steunde het gezelschap van Molière. Hij gaf toestemming op te treden in zijn eigen Palais-Royal. Na de afbraak van het paleis 'Petit-Bourbon', wegens uitbreiding van de oostelijke vleugel van het Louvre, speelden het gezelschap vaker op de nieuwe locatie.

Molière overleed op 51-jarige leeftijd na de vierde voorstelling van zijn laatste komedie, Le malade imaginaire, waarin hij zoals gewoonlijk de hoofdrol vertolkte. In dit toneelstuk werd de spot gedreven met ziek zijn. Een goed recept tegen ziekte was onverdunde wijn met een groot stuk rundvlees en Hollandse kaas. Tijdens de opvoering werd Molière plotseling onwel. Hij werd naar huis gebracht en vroeg om een stuk Parmezaanse kaas, het enige dat hij nog kon eten. Het mocht echter niet baten, Molière stierf nog diezelfde avond.

In 1680, zeven jaar na zijn dood, werd bij decreet door Lodewijk XIV de Comédie Française opgericht waarvan Molière als de wegbereider mag beschouwd worden. De lokale clerus ontzegde hem een begrafenis op gewijde grond, maar na bemiddeling van lokale notabelen werd hij uiteindelijk begraven bij de ongedoopte kinderen. Er zijn verscheidene speelfims gemaakt over het leven van Molière. Later werd het talent van Molière ook in intellectuele kringen erkend. Hij werd postuum lid van de Académie Française. Op zijn borstbeeld in de ere-zaal

van de Academie werd in 1778 de tekst: Rien ne manque à sa gloire, il manquait à la nôtre (niets ontbreekt aan zijn eer, hij ontbreekt aan de onze) aangebracht.

Toneelstukken

Le Médecin volant (1645)

La Jalousie du barbouillé (1650)

De doordraver (L'Étourdi ou les Contretemps, 1655)

Le Dépit amoureux (16 december 1656)

Le Docteur amoureux (1658, deze tekst is verloren gegaan, gespeeld voor Lodewijk XIV)

De belachelijke "precieuses" (Les Précieuses ridicules, 18 november 1659)

Sganarelle ou le Cocu imaginaire (28 mei 1660)

Dom Garcie de Navarre ou le Prince jaloux (4 februari 1661)

L'École des maris (24 juni 1661)

Les Fâcheux (17 augustus 1661)

School voor vrouwen (L'École des femmes, 26 december 1662)

La Jalousie du Gros-René (15 april 1663, tekst verloren gegaan)

La Critique de l'école des femmes (1 juni 1663)

L'Impromptu de Versailles (14 oktober 1663)

Tegen wil en dank getrouwd (Le Mariage forcé, 29 januari 1664)

Gros-René, petit enfant (27 april 1664, tekst verloren gegaan)

La Princesse d'Élide (8 mei 1664)

Tartuffe, of De huichelaar (Tartuffe ou l'Imposteur, 12 mei 1664)

Don Juan, of De stenen gast (Dom Juan ou le Festin de pierre, 15 februari 1665)

L'Amour médecin (15 september 1665)

De Mensenhater (Le Misanthrope ou l'Atrabilaire amoureux, 4 juni 1666)

Dokter tegen wil en dank (Le Médecin malgré lui, 6 augustus 1666)

Mélicerte (2 december 1666)

Pastorale comique (5 januari 1667)

Le Sicilien ou l'Amour peintre (14 februari 1667)

Amphitryon (13 januari 1668)

George Dandin ou le Mari confondu (18 juli 1668)

De vrek (L'Avare ou l'École du mensonge, 9 september 1668)

De heer van Pourceaugnac, Of een vrijage met hindernissen (Monsieur de Pourceaugnac, 6 oktober 1669)

Les Amants magnifiques (4 februari 1670)

De parvenu (Le Bourgeois gentilhomme, 14 oktober 1670)

Psyché (17 januari 1671)

De schelmenstreken van Scapin (Les Fourberies de Scapin, 24 mei 1671)

Het huwelijck van Gravin van Escarbagnas (La Comtesse d'Escarbagnas, 2 december 1671)

Geleerde dames (Les Femmes savantes, 11 maart 1672)

De ingebeelde zieke (Le Malade imaginaire, 10 februari 1673)

Bron: Wikipedia, de vrije encyclopedie

TEKSTFRAGMENT UIT **DE VREK**

TWEEDE BEDRIJF, SCÈNE 2 EN 3, VERTALING GERARDJAN RIJNDERS ©

Scène 2

La Flèche, Frosine

FROSINE

La Flèche, wat heb jij hier te zoeken?

LA FLÈCHE

Frosine, wat doe jij hier?

FROSINE

Wat ik overal doe. Ik probeer me nuttig te maken voor de mensen. Zoals je weet, voor niks gaat de zon op.

LA FLÈCHE

Wat heb jij met de heer des huizes te maken?

FROSINE

Ik behartig wat zaken voor hem, waarbij ik hopelijk ook een graantje mee kan pikken.

LA FLÈCHE

Van hem? Goeie God, als je die iets wilt aftroggelen dan moet je van goeden huize komen. In dit huis rolt het geld niet echt.

FROSINE

Sommige van mijn diensten werken wonderwel.

LA FLÈCHE

Dan ken je Harpagon niet. Van alle mensen is hij de minst menselijke. Hij is de hardvochtigste en de meest meedogenloze onder alle stervelingen. Geen enkele dienst die hem uit dankbaarheid tot een aalmoes kan verleiden. Lof, achting, sympathie- en vriendschapsbetuigingen, wat je maar wil, maar geld: geen denken aan! Niets is zo schamel en zo karig als zijn welwillendheid en zijn genegenheid. Het woord 'geven' staat hem zo tegen dat hij je nooit zijn aandacht schenkt, hooguit leent.

FROSINE

Ach God! Ik weet heel goed hoe je mensen moet bespelen en hoe je ze om je vingers windt. Ik ken alle trucjes om hun zwakke plekjes te ontdekken.

LA FLÈCHE

Wedden dat jij bij hem, waar het op betalen aankomt, van een kouwe kermis thuis komt. En al zou je daarbij creperen, hij stak nog geen vinger naar je uit. Hij geeft alleen om geld, meer nog dan om reputatie, eer en fatsoen. Als hij een schuldeiser ook maar ziet, krijgt hij al een koliek. Dat raakt zijn zwakke plek, het doorboort zijn hart, rukt hem de ingewanden uit zijn lijf en als...

Scène 3

Harpagon, Frosine, Cléant en La Flèche

HARPAGON

Alles in orde.

FROSINE

zo fris en blozend heb ik u nog nooit gezien.

HARPAGON

Echt?

FROSINE

Echt! U was uw hele leven nog nooit zo jeugdig als nu en ik ken jongelui van vijftientig die ouder zijn dan u.

HARPAGON

En ik ben toch al vijftig.

FROSINE

Wat zegt dat nou? Belachelijk. U bent in de bloei van uw leven. Uw mooiste jaren komen nog.

HARPAGON

Klopt, maar tien jaar jonger zou ik niet erg vinden.

FROSINE

Onzin. Dat heeft u toch helemaal niet nodig. Met uw conditie wordt u nog honderd.

HARPAGON

Denk je?

Maar goed, hoe staan de zaken, Frosine?

FROSINE

Meneer, er is een jongeman in geldnood, nogal nijpend, en hij stemt in met al uw voorwaarden.

HARPAGON

Maar loop ik dan geen enkel risico? Ken je de naam, het bezit en de familie van de betrokkene?

FROSINE

Nee, daarover kan ik u geen uitsluitel geven. Ik ben hem door puur toeval tegen het lijf gelopen. Maar hij zelf zal u over alles uitgebreid informeren. Zijn intermediair heeft mij verzekerd dat u totaal gerust zult zijn als u hem hebt leren kennen. Ik kan u alleen maar dit zeggen: zijn familie is steenrijk, hij heeft al geen moeder meer en als u dat wenst, zal hij ervoor zorgen dat zijn vader binnen acht maanden het tijdelijke voor het eeuwige verwisselt.

HARPAGON

Dat is niet niks. De naastenliefde, Frosine, eist dat wij anderen helpen waar wij maar kunnen.

FROSINE

Uiteraard.

CLÉANTE

Wat betekent dit? Frosine in gesprek met mijn vader. We zijn verraden!

FROSINE

Hoho, niet zo snel. Wie heeft u gezegd dat wij ons hier zouden treffen? Van mij weet hij in ieder geval niet wie u bent en waar u woont, maar ik denk niet dat dat iets uitmaakt. Mensen zijn discreet en u kunt uw zaken hier meteen afhandelen.

HARPAGON

Pardon?

FROSINE

Dit is die jongeman die die honderdvijftigduizend van u wil lenen.

HARPAGON

Wat, ellendeling? Jij deinst niet terug voor dit soort misdadige lichtzinnigheid?

CLÉANTE

Wat, vader? Jij verlaagt je tot dit soort abjecte praktijken?

HARPAGON

Zo roekeloos stort jij je in de schulden?

CLÉANTE

Door dit soort woeker wil jij je verrijken?

HARPAGON

Jij durft me nog onder ogen te komen?

CLÉANTE

Jij durft je überhaupt nog te vertonen?

HARPAGON

Zo diep ben je gezonken? Jij gooit het geld op straat en verkwist het vermogen dat je ouders in het zweet huns aanschijns bijelkaar gesprokkeld hebben?

CLÉANTE

Schaam je je niet je goede naam door het slijk te halen met dit soort transacties. Offer je nu ook nog je laatste greintje eergevoel op aan die onverzadigbare geldzucht van je en eis je rentes met een doortraptheid waarbij de ergste woekeraars verbleken tot koorknaapjes?

HARPAGON

Uit mijn ogen, lumme! Uit mijn ogen!

CLÉANTE

Wie is de grootste schurk: hij die probeert aan geld te komen omdat hij het nodig heeft of hij die het van anderen steelt ook al heeft ie geen flauw idee wat ie ermee moet?

HARPAGON

Verdwijn, zeg ik en hou je bek!

Dit voorval komt me eigenlijk wel goed uit. Het bewijst eens te meer dat ik zijn doen en laten nog scherper in de gaten moet houden.

Bron: dossier Toneelgroep Amsterdam

IVO VAN HOVE'S TOESPRAAK

OP MARS DER BESCHAVING, DEN HAAG, 27 JUNI 2011.

Dierbaar is, dat zoveel mogelijk mensen onze concerten, voorstellingen, televisieseries, performances, tentoonstellingen en films bekijken. Als onze premier beweert dat wij met de rug naar het publiek staan en met de knip naar Den Haag, verwijst hij naar een beeld ver weg uit de vorige eeuw, uit lang vervlogen tijden. En natuurlijk kunnen we het beter doen, moeten we het beter doen. Natuurlijk willen wij ook onze verantwoordelijkheid nemen en een substantieel aandeel van de bezuinigingen op ons nemen. Maar als in alle andere sectoren gemiddeld acht procent wordt bezuinigd, is de ruim dertig procent voor cultuur wel erg veel, te veel!

Dierbaar is dat in alle sectoren van de cultuur topinstellingen op basis van dezelfde criteria worden erkend. Nu lijkt het erop dat goed ondernemerschap en een goed inkomstenbeleid bij de ene instelling wordt bestraft, want een aanleiding om te bezuinigen, en bij de andere juist wordt beloond. Gelijke monniken, gelijke kappen.

Dierbaar is dat er goede afspraken worden gemaakt tussen schouwburgen en gezelschappen, concertzalen, orkesten en ensembles. Kortom, tussen aanbod en afname. Anders dreigen kunstenaars volledig afhankelijk te worden van de tijdelijke voorkeuren van de directies.

Dierbaar is dat politiek gedreven wordt door een visie op de toekomst. Welk perspectief wordt de kunst geboden met deze onevenredige bezuiniging? Zeker nu vorige week de bedrijfswereld en gemeenten duidelijk hebben gemaakt niet de gaten te willen opvullen die de rijksoverheid laat vallen. Ik zou een reeks cijfers kunnen geven, cijfers die bewijzen dat deze bezuiniging verder bijdraagt aan het overheidstekort. Of dat er veel meer subsidie gaat naar het voetbal, naar sport dan naar cultuur. Terwijl wedstrijden minder bezoekers trekken dan kunstevenementen. Vanuit een internationaal perspectief neemt Nederland een jaloersmakende positie in. Denk aan de strategische ligging, de geschiedenis van risicovol ondernemen, de hoge kwaliteit van leven en, last but not least, de over de hele wereld hooggeachte diversiteit aan kunst en cultuur.

Ik vraag het kabinet Rutten een aantal garanties. Garandeer een perspectief, formuleer een lange termijn visie op kunst en cultuur en garandeer ons dat deze bezuiniging geen koude sanering is vanuit rancune. Garandeer dat de bezuinigingen gefaseerd worden ingevoerd tot 2015, respecteer daarmee uw eigen regeerakkoord. Garandeer dat er onderscheid gemaakt wordt tussen instellingen met internationale, nationale en regionale werking. Durf te differentiëren. Garandeer dat de fondsen dicht op de ontwikkeling in het veld kunnen opereren. Schrap normbudgetten, schrap standaard-pakketten. Durf te differentiëren. Garandeer maatwerk. Het is te makkelijk groot tegen klein. Groot wil niet zeggen breed publiek. Klein is niet synoniem aan cutting edge. Was de wereld maar zo simpel. Denk niet zwart/wit. Laat dit niet het imago van uw coalitie zijn.

Garandeer een onderscheid tussen de begrippen kunst en cultuur. Grunberg lezen is niet hetzelfde als je facebook pagina bijwerken. Gebruik het begrip kunst en gebruik de kunst.

Waarom, omdat kunst ervoor zorgt dat we onze diepste angsten, frustraties en verlangens kunnen beleven in musea, concertgebouwen, poppodia, theaters en bioscopen. Vergelijk het met dromen. Ikzelf heb hoogtevrees en steevast eindigen mijn dromen op het moment dat ik dreig van een brug of rots te vallen. Het is een manier om deze angst te bedwingen en leefbaar te houden. Dromen houden ons in leven, zoals kunst ook de samenleving in leven houdt. De kunst als zuiveringsstation van onze samenleving. We kunnen in het theater of de opera onbestraft gade slaan hoe Macbeth een bloedbad aanricht om zijn macht te consolideren. Via kunst beleven we wat we in ons dagelijkse leven vrezen of juist intens verlangen. En dat is de scheidingslijn tussen politiek en kunst. De politiek houdt zich bezig met de orde in de samenleving, de kunst met de chaos. Deze week zei een prominent politicus tegen mij: "Kunst is geen kerntaak van de overheid." Kunst is een kerntaak van de overheid! Anders zetten we de tijd stil. Staatssecretaris Zijlstra houdt van Metallica. Ik wil hem kort herinneren aan het refrein uit het fenomenale 'Enter the Sandman':

Exit light. Enter night. Take my hand. We're off to never never-land.

Bron: transcriptie youtubefilm (<http://youtu.be/f2vAZragSac>)

LOONMATIGING EN STRENG BEZUINIGINGSBELEID

Men zou stilaan gaan denken dat de doctrine van de Europese beleidsmakers en hun neoliberale raadgevers haar oorsprong vindt in de medische handboeken van de 17de eeuw waarmee Molière zo de spot dreef. Welke ziekte ook en zelfs in geval van extreme bloedarmoede, zij kenden slechts één remedie: de aderlating...

De 'kwakzalvers van Molière' aan het ziekbed van onze economie

Aderlating, dat wil zeggen: loonmatiging. Dat is het universele redmiddel geworden. En om de efficiëntie ervan te bewijzen, verwijst iedereen naar Duitsland, dat zou blaken van gezondheid. Duitsland is hét voorbeeld dat navolging verdient: de loonmatiging die dat land de werknemers oplegt, is één groot succes, de economie doet het goed, de uitvoer verkeert in topvorm.

Duitsland is onder de regering Merkel de Europese moraalridder geworden. Toen de Griekse crisis uitbrak, zette Duitsland de toon: de mier moet niet betalen voor de krekel. Griekenland moest en zou zijn overheidstekort terugdringen en zette zijn bevolking dan maar op dieet. Daarna volgden Spanje, Portugal, Frankrijk en Ierland. En sommigen wijzen België al aan als het volgende doelwit van de speculanten, omwille van onze hoge openbare schuld en politieke instabiliteit.

Drastisch bezuinigen, dé oplossing?

Drastisch bezuinigen is de conditio sine qua non geworden om de euro te redden, dwz. het muntstelsel en de eenheidsmarkt, de ruggengraat van de Europese Unie. De naleving van het Stabiliteitspact wordt het alfa en omega van de regeringen in Europa. Iedereen plooit er zich in mindere of meerdere mate naar, men zet liever in op het inkrimpen van de binnenlandse vraag en zet alles op de uitvoer. Als dit werkt in Duitsland, waarom zou het dan ook elders niet werken? En meer uitvoeren, dat betekent zijn kosten verminderen. En zo komt men van het inkrimpen van de overheidsuitgaven - ten koste van het openbaar ambt en de sociale transfers - tot loonmatiging in de privésector.

Hoewel Duitsland een zwaardere terugval van zijn economische prestaties had in 2009 (-4,9%) dan bijv. Frankrijk (-2,5%) of België (-3,0%), zijn er weinigen die het aandurven om het Duitse model in vraag te stellen of een muntstelsel aan te klagen dat steunt op een chaotisch, zelfs onbestaand, Europees beleid, behalve als het om strenge besparingen gaat.

Maar die weinigen worden toch talrijker. Velen hebben weliswaar begrip voor de historische vrees van Duitsland voor een terugkeer van het inflatiespook, dat in de jaren twintig de Duitse middenklasse ruïneerde en mee aan de basis lag van de machtsovername door de nazi's. Toch klinken de waarschuwingen

voor de nefaste gevolgen van een omgekeerd beleid, via het opleggen van een heuse deflatie aan landen met een hoog begrotingstekort zoals Griekenland, Ierland, Portugal - en weldra anderen - steeds luider. Vooral omdat niet geloofd wordt dat deze landen hun hoge schuldenlast op eigen houtje, via meer groei, op een draagbare manier zullen kunnen verminderen.

Duitsland de beste van de klas?

In maart merkte de economist Jacques Sapir op dat de sterke euro en het stabiliteitspact in feite neerkomen op een opgedrongen overname aan de andere landen van de sterke mark. Omdat de sterke mark het gevolg was van de industriële macht van Duitsland en zijn exportcapaciteit, maar ook van de loonmatiging in dit land. Volgens Sapir verplicht deze 'logica' de minder sterke landen - die met handen en voeten aan de eenheidsmunt gebonden zijn - hetzelfde spel van loonmatiging te spelen. Doen ze dit niet, dan dreigen ze meegezogen te worden in een schuldenpiraal.

Jean-Paul Fitoussi wees er recent nog op dat de goede gezondheid van de Duitse economie toe te schrijven is aan het vermogen van Duitsland om vooral binnen Europa de exporteren, terwijl de andere lidstaten niet datzelfde vermogen hebben. Die goede 'gezondheid' is gebaseerd op de ellende van anderen en daarom dringt Duitsland ook aan op de naleving van het stabiliteitspact en het behoud van een sterke euro.

Maar is het Duitse model wel zo idyllisch? Afgemeten aan de werkgelegenheid heeft de Duitse industrie het lange tijd niet zo goed gedaan, stelt Paul Van Rompuy, econoom aan de KU Leuven. Van 2001 tot 2007 is de werkgelegenheid in België meer gestegen dan in Duitsland.

Duitsland heeft zijn binnenlandse consumptie opgeofferd. De Duitse vakbonden hebben ervoor gewaarschuwd dat ze de loonmatiging niet tot in het oneindige zullen aanvaarden en ze klagen het groeiende fenomeen van de arme werknemers aan, de "working poor": 3,5 miljoen Duitse werknemers verdienen minder dan 7 euro per uur, 1,15 miljoen verdienen zelfs minder dan 5 euro. De roep naar een minimumloon van 8,5 euro klinkt er steeds luider en ook de looneisen worden er sterker, in de eerste plaats in de sectoren die werken voor de export. Dit is ook de stelling van professor Paul De Grauwe van de KU Leuven die stelt dat het concurrentieel voordeel dat Duitsland via loonmatiging opbouwde, niet zal blijven duren.

En wat doet Europa?

In plaats van iedereen naar beneden te trekken om het hoofd boven water te houden, zou Duitsland, dat er ongetwijfeld het beste voor staat, moeten inzetten op een heropleving van zijn binnenlandse vraag en opnieuw een positieve rol van economische locomotief moeten spelen.

Europa zou hier een coördinerende rol moeten in spelen. Het zou de economische relance moeten organiseren in plaats van te eisen dat alle landen het Duitse 'voorbeeld' van loonmatiging zouden volgen en aan te dringen om overal

harde besparingsprogramma's op de overheidsbegroting te willen afdwingen.

Verbetering van de koopkracht

Het ABVV weigert diegenen te volgen die aanbevelen Duitsland achterna te hollen (zonder het overigens te kunnen inhalen). Daarom zullen we tijdens de interprofessionele onderhandelingen blijven opkomen voor de vrijwaring en de verbetering van de koopkracht.

Als België de crisis redelijk goed doorstaan heeft, is dat niet zoals Europa beweert door de flexibiliteit, maar wel dankzij onze stabiliteitsmechanismen, zoals de automatische loonindexering, ons sociale zekerheidsstelsel en het gewaarborgd minimuminkomen.

Bovendien moet onze export en concurrentievermogen zich meer richten naar de andere groeiemarkten in de wereld. Dit veronderstelt een beheersing van de energiekosten en een inhaalbeweging op het vlak van kwaliteit en innovatie. Er zullen immers altijd wel ergens lagere lonen bestaan. We zullen de werkgevers tijdens de interprofessionele onderhandelingen hierover interpellieren en engagementen vragen!

Rudy De Leeuw, Voorzitter ABVV, 1 december 2010

MELTDOWN

Is de financiële crisis van 2011 al begonnen? Die vraag stelt zich bankier Georges Ugeux, de enige Belg die ooit een topfunctie bij de New York Stock Exchange bekleedde, op zijn weblog in de Franse krant Le Monde. Volgens deze huidige voorzitter en CEO van Galileo Global Advisors is het antwoord op die vraag positief. De crisis zal beginnen in het Westen, zal deze keer ook het Oosten meesleuren en zal noch nefaster zijn dan de crisis van 2007 - 2008, aldus de man die vorig jaar door de aandeelhoudersvereniging Deminor en de Nederlandse Vereniging van Effectenbezitters (VEB) als voorzitter van de Fortisholding naar voren werd geschoven, maar uiteindelijk die naast die positie greep.

Deze crisis wordt een crisis van de overheidsfinanciën, aldus Ugeux, met de Fransen die betogen voor hun pensioenrechten, de Engelse jongeren die de straat opgaan tegen de verhoging van het inschrijvingsgeld aan de universiteiten en de leraren en de Portugezen die manifesteren tegen de overheidssaneringen. Maar het echte drama dat door deze crisis aan beide kanten van de oceaan wordt blootgelegd, is dat van een totaal verstoord politiek functioneren.

De uitslag van de Amerikaanse verkiezingen heeft Obama vleugellam gemaakt. 80% van het Amerikaanse budget wordt opgeslorpt door de gezondheidszorg, onderwijs en het leger. Wensen de democraten geen besparingen te doen in de eerste twee kostenposten, dan zullen de republikeinen hun veto stellen bij eventuele besparingen in hun militair apparaat. Het wordt dus wachten op 2012 om in de VS opnieuw vooruitgang te boeken op dit vlak.

Ook in Europa zijn de problemen enorm. De incompetentie met dewelke de EU de financiële crisis afhandelt, blijft verbazen en telkens opnieuw is het patroon hetzelfde: de oplossing komt te laat en blijkt altijd onvoldoende. Parijs en Berlijn blijven noodzakelijke hervormingen blokkeren. Indien Europa niet snel een eigen Monetair Fonds in het leven roept met de nodige autoriteit om de staatsfinanciën van de afzonderlijke staten te controleren, dreigt een catastrofe.

Europa heeft daarom dringend nood aan een team van specialisten. De Europese Commissie heeft geen kennis van de huidige problemen. Enkel mensen die de mechanismen van de financiële markten, de overheidsfinanciën en de centrale banken kennen, kunnen met oplossingen komen. Voor wie het nog niet mocht weten: het Europese noodfonds van 750 miljard euro bestaat enkel op papier. Het maximum dat kan worden gemobiliseerd is 310 miljard euro, niet eens de helft dus. 85 miljard daarvan zal al door Ierland worden opgenomen. De kans dat staten dus failliet zullen gaan en in hun zog grote nationale banken zullen meesleuren, loert om zowat elke hoek.

De kans dat deze crisis uitdijt, is niet denkbeeldig: het Midden-Oosten, de VS en Azië zullen hun blootstelling aan Europese landen, die als gevaarlijk worden beschouwd, willen beperken. Naast de vier PIGS-landen (Portugal, Ierland, Griekenland en Spanje) wordt de lijst nu al uitgebreid met Italië, Frankrijk en een aantal kleinere landen waaronder België, dat zich op een suïcidale manier liever blijft focussen op communautaire problemen.

Ugeux ziet enkel Duitsland, Nederland en de Scandinavische landen aan deze golf van wantrouwen ontsnappen. Maar men moet niet op Duitsland rekenen om de euro te redden zonder dat daar ingrijpende hervormingen tegenover komen te staan.

Dat Azië in een nieuwe crisis zal worden meegesleurd, lijkt geen twijfel: Japan heeft een van de hoogste overheidsschulden wereldwijd en Aziatische banken zijn de grootste eigenaars van Amerikaans en Europees schuld papier. Hun reserves en valuta dreigen dus mee onder te gaan. Ook een wereld waarin de schuldeisers uit landen van het Midden-Oosten en Azië de wet dicteren bij het IMF of de hulp aan Europa stopzetten, bezorgt menigeen koude rillingen.

Dat het politieke proces aan beide kanten van de Atlantische Oceaan geblokkeerd zit, brengt dus samen met onze democratie ook ons sociaal systeem in gevaar. Om orde op zaken te stellen zijn op zijn minst vijf jaar nodig. Aan ons om te beslissen of we de hervormingen zelf doorvoeren of we ze ons laten opleggen. (FZ)

Bron: www.express.be

© Jasper Zwartjes

IVO VAN HOVE “Ze noemen me een bad boy en een iconoclast en daar voel ik me goed bij.” Ivo van Hove (Kwaadmechelen, °1958) is één van de meest baanbrekende, veelzijdige en internationaal georiënteerde theatermakers uit onze contreien. Hij was/is tegelijk regisseur, directeur, programmator, lesgever. Hij begon zijn carrière als toneelregisseur in 1981 met producties van eigen hand ('Ziektekiemen', 'Geruchten', 'Wilde Heren'). Vanaf het begin van de jaren tachtig vormde hij een hecht team met scenograaf en lichtontwerper Jan Versweyveld. Hij leidde AKT, Akt-Vertikaal, De Tijd, Het Zuidelijk Toneel en sinds 2001 Toneelgroep Amsterdam. Kenmerkend voor het theater van Ivo van Hove is het slopen van muren. Muren tussen woord en techniek, tussen rede en emotie, tussen vernieuwing en traditie. Theater als een zoektocht naar het moment waarop de handeling de realiteit raakt. Van Hove laat zich niet door grenzen bedwingen. Geografisch kleurt hij buiten de lijntjes. Zijn producties werden gepresenteerd op internationale podia, hij werkte met Duitse, Amerikaanse, Nederlandse en Belgische acteurs. Sinds 1984 is hij verbonden aan het Conservatorium Antwerpen, waar hij betrokken is bij het artistiek beleid. Van 1997 tot en met 2004 was Ivo van Hove directeur van het Holland Festival waar hij jaarlijks een selectie presenteerde van internationaal theater, dans en opera. Ivo van Hove heeft een dertigtal producties op zijn palmares staan en is thuis in vele genres. Ook in dit opzicht verraadt zijn curriculum een grensoverschrijdend karakter. Hij encenseerde een televisiedrama, verscheidene opera's, onder meer 'Der Ring des Nibelungen', en zelfs een musical. In 2009 ging zijn eerste speelfilm 'Amsterdam' in première.

WWW.DESINGEL.BE

T +32 (0)3 248 28 28
DESGUINLEI 25 / B-2018 ANTWERPEN

WORD **FAN** VAN DESINGEL OP **FACEBOOK**

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

hoofdsponsor

mediasponsors

